2.3 Fejn Noqogħdu?

Malta hija mdawra bil-baħar, għalhekk tissejjaħ gżira. Fil-fatt Malta tinsab imdawra bil-Baħar Mediterran. Il-Gżejjer Maltin jiffurmaw arċipelagu, jew grupp ta' gżejjer qrib ħafna ta' xulxin. Il-gżejjer ewlenin li jiffurmaw l-arċipelagu ta' Malta huma; Malta, Għawdex u Kemmuna.

Fuq il-mappa ta' Malta ikteb l-isem ta' kull gżira kif indikat hawn taħt.

1. Malta
2. Għawdex
3. Kemmuna
4. Il-Ġebla tal-Ġeneral
5. Filfla
6. Gżira Manoel
7. Gżejjer ta' San Pawl

Bejn il-gżejjer ta' Malta u Għawdex insibu l-gżira ċkejkna ta' Kemmuna. Il-Bajja ta' *Blue Lagoon* hija magħrufa sew għall-baħar ikħal u nadif u għalhekk fis-sajf tkun mimlija bit-turisti u bil-Maltin.

Minbarra l-gżejjer ewlenin insibu wkoll xi gżejjer jew blatiet żgħar, fosthom Filfa, il-Gżejjer ta' San Pawl, il-Gżira Manoel u l-Ġebla tal-Ġeneral. Filfla hija riserva naturali u ħadd ma jista' jitla' fuqha mingħajr permess. Qalb il-blat u l-ġebel imfarrak ibejtu għadd kbir ta' għasafar bħaċ-ċiefa u l-kanġu ta' Filfla.

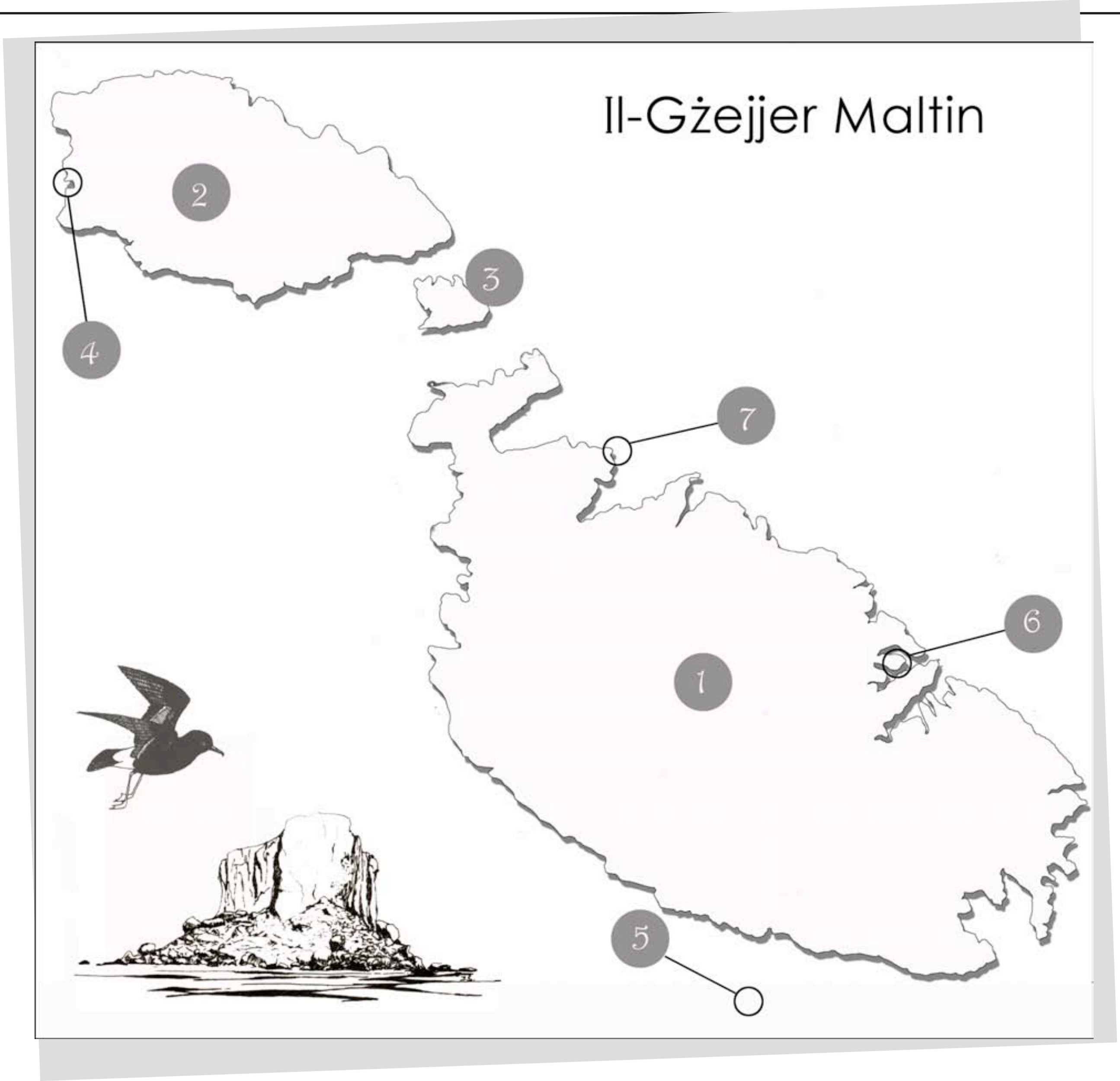

Aqra sewwa dawn is-sentenzi. Immarka jekk humiex veru jew le.

	Veru	*Mhux Veru*
• Il-gżira ta' Kemmuna tinsab bejn Għawdex u Sqallija.	☐	☐
• Nistgħu naraw lil Filfla miż-Żurrieq.	☐	☐
• Marsaxlokk jinsab fil-gżira t'Għawdex.	☐	☐
• Il-Gżira Manoel tinsab fil-Port ta' Marsamxett.	☐	☐
• Ħafna jottijiet jorbtu għall-kenn li toffri l-Ġebla tal-Ġeneral.	☐	☐
• Skond it-tradizzjoni, il-ġifen ta' San Pawl inkalja bejn il-Gżejjer ta' San Pawl.	☐	☐
• Il-Blata tal-Ġeneral insibuha fid-Dwejra, Għawdex, u fuqha kien jikber l-għerq sinjur.	☐	☐
• Il-Bajja ta' *Blue Lagoon* tinsab viċin ta' l-Imdina.	☐	☐

Kull wieħed u waħda minna noqogħdu f'xi belt jew raħal. Jista' jkun villaġġ żgħir fil-kampanja jew belt b'ħafna bini għoli u modern. Il-bliet u l-irħula tagħna huma differenti minn xulxin u jaqdu funzjonijiet differenti.

Marsaxlokk
Raħal tas-sajjieda fejn tara ħafna sajjieda u dgħajjes tas-sajd. Illum jiġbed ħafna turisti.

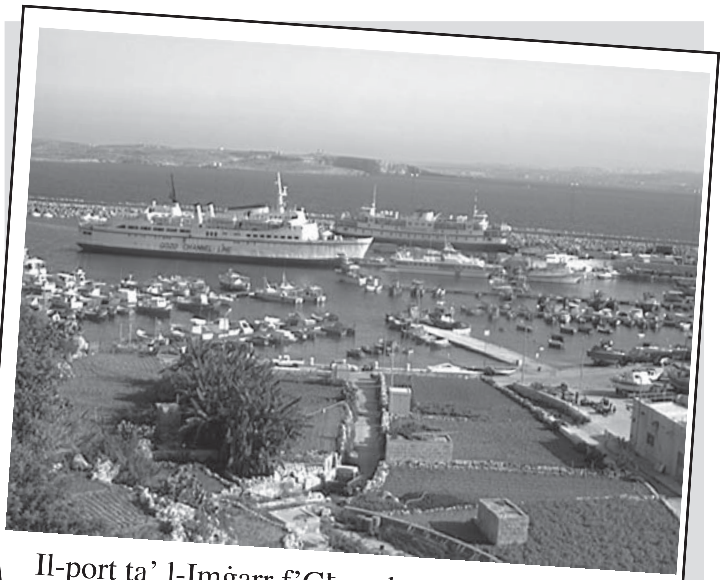

Il-port ta' l-Imġarr f'Għawdex
Il-funzjoni ewlenija tiegħu hi li jgħaqqad iż-żewġ gżejjer flimkien.

Tas-Sliema
Tas-Sliema hi ċentru turistiku u kummerċjali. Issib ħafna lukandi kbar, appartamenti għoljin viċin l-baħar, ħwienet u restoranti.

Iċ-Ċittadella
Is-swar inbnew madwar il-belt biex iwaqqfu l-għadu milli jidħol ġewwa. Illum il-funzjoni inbidlet u l-bibien tas-swar issibhom miftuħin beraħ. Illum kulħadd jista' jżur din il-belt u japprezza l-bini storiku li fiha.

Fittex fl-Internet

Uża l-*website* t'hawn taħt biex issib:

- Tagħrif dwar il-Gżejjer Maltin.
- Mappa interattiva ta' Malta.
- Stampi u ritratti ta' bini importanti f'inħawi diversi ta' Malta u Għawdex.

http://schoolnet.gov.mt/geography/primary/workbook

Ħares lejn din il-mappa. Fiha nsibu l-funzjonijiet u l-attivitajiet ewlenin ta' xi bliet u rħula Maltin. Agħmel vleġeġ biex tqabbel it-tagħrif mogħti ma' l-isem tal-post. Hemm xi wħud minnhom lesti.

Belt ewlenija t'Għawdex li tinsab fin-nofs tal-gżira. Fl-aktar parti għolja tal-belt hemm iċ-Ċittadella u l-Katidral. Issib ħafna ħwienet u uffiċini tal-gvern.

Bajja ramlija fil-Lbiċ tal-gżira t'Għawdex. Il-bajja tinsab fit-tarf ta' wied kbir u fond. Post li jattira t-turisti.

Bajja ramlija f'Għawdex u fl-istess ħin port tas-sajd. Issib lukandi, restoranti u għadd ġmielu ta' appartamenti li jinkrew l-aktar lill-Maltin.

Port ewlieni t'Għawdex fejn jorbtu l-vapuri t'Għawdex. Għall-kenn tal-port issib ukoll għadd ta' dgħajjes tas-sajd u jottijiet.

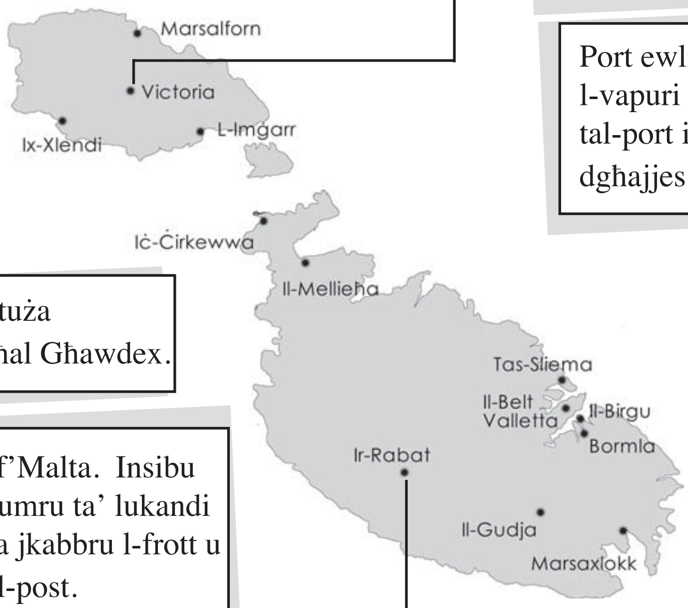

Port żgħir f'Malta li jintuża mill-vapuri li jaqsmu għal Għawdex.

Inbniet mill-kavallieri u msemmija għall-Gran Mastru ta' żmien l-Assedju l-Kbir. Belt kapitali fejn jiltaqa' l-Parlament. Issib ħafna uffiċini u kummerċ. Ħafna nies jaħdmu hawn.

L-akbar bajja ramlija f'Malta. Insibu r-Riserva Naturali u numru ta' lukandi u restoranti. Il-bdiewa jkabbru l-frott u l-ħxejjex fil-widien tal-post.

Belt imdawra bis-swar u jott marina kbira.

L-ajruport internazzjonali ta' Malta.

Tiswija tal-vapuri fit-tarznari.

Belt fl-għoli qrib ta' l-Imdina. Fiha nsibu fdalijiet storiċi bħall-Katakombi u d-Dar Rumana. Insibu l-Buskett, għelieqi li jagħtu prodotti mill-aqwa u kampanja l-ġmiel tagħha.

Belt turistika li tħares lejn il-Port ta' Marsamxett. Ħafna bini għoli, lukandi, postijiet ta' divertiment, restoranti u uffiċini.

L-aktar port importanti tas-sajd li jinsab fix-Xlokk ta' Malta. Kull nhar ta' Ħadd jarma s-suq tal-ħut. Imfittex sew mit-turisti.

Fuq il-mappa t'hawn taħt ikteb l-isem ta' dawn l-ibliet jew irħula fil-post it-tajjeb.

Il-Belt Valletta Il-Gudja Iċ-Ċirkewwa L-Imġarr (Għawdex)	Tas-Sliema Marsaxlokk Victoria	Il-Birgu Ir-Rabat (Malta) Bormla	Marsalforn Il-Mellieħa Ix-Xlendi

Issa fit-tabella t'hawn taħt ikteb l-isem tal-belt jew raħal (mil-lista ta' fuq) li jaqbel mat-tagħrif mogħti hawn taħt.

	Belt / raħal
• Minn hawn jitlaq il-vapur lejn Għawdex.	
• Belt storika mdawra bis-swar fil-Port il-Kbir. Hawn jinsab il-forti ta' Sant'Anġlu.	
• Jinsab fil-Port il-Kbir fejn issir it-tiswija tal-vapuri.	
• Belt ewlenija t'Għawdex u tinsab fin-nofs tal-gżira.	
• L-akbar villaġġ tas-sajd f'Malta u mfittex ukoll mit-turisti.	
• Insibu ħafna bini għoli faċċata tal-baħar kif ukoll ħwienet u restoranti.	
• Jinsab viċin ta' l-Imdina. Insibu fih ħafna fdalijiet storiċi bħad-Dar Rumana u l-Katakombi.	
• L-akbar bajja mrammla f'Malta. Insibu wkoll riserva naturali ta' l-għasafar.	
• Port ewlieni t'Għawdex. Hawn jorbtu wkoll ħafna jottijiet u dgħajjes tas-sajd.	

Uża mappa ta' Malta biex issib x'jisimhom dawn l-inħawi f'Malta u Għawdex. Wara iktibhom f'posthom fit-tisliba.

L-Ajruport Internazzjonali ta' Malta

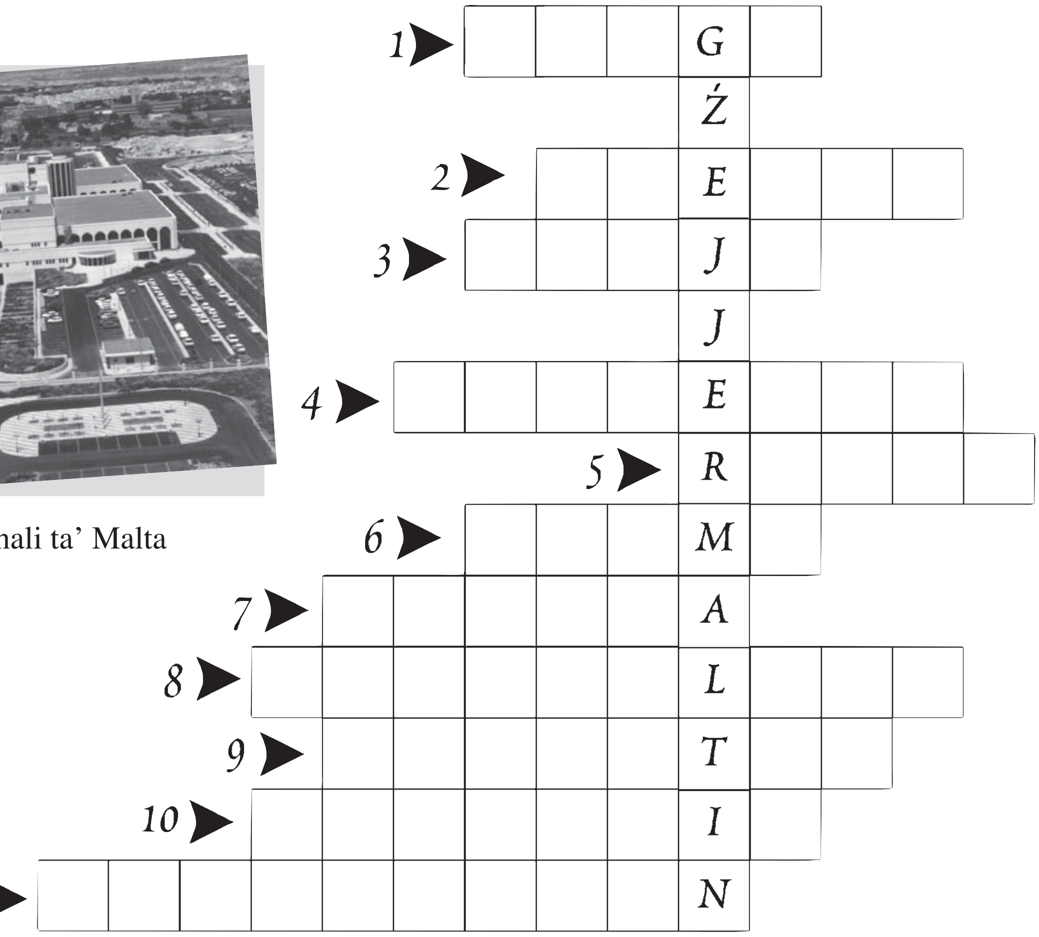

1. Iħares fuq il-Port il-Kbir u nsibu jott marina ġdida.
2. Bajja fil-Lbiċ t'Għawdex.
3. Min se jitlaq minn Malta bl-ajruplan irid ta' bilfors jiġi hawn.
4. Min hawn jitlaq il-vapur biex imur Għawdex.
5. Ħafna turisti jiġu jaraw id-Dar Rumana viċin tal-belt ta' l-Imdina.
6. Waħda mill-akbar bliet f'Malta, fejn issib ħafna lukandi kbar.
7. Il-vapuri jidħlu hawn għat-tiswija.
8. Jekk trid tixtri ħut frisk hawn jaqbillek tiġi.
9. Belt imdawra bis-swar li tmiss mal-Port il-Kbir u l-Port ta' Marsamxett.
10. Il-belt ewlenija Għawdxija li tinsab fin-nofs tal-gżira.
11. Bajja popolari ħafna mal-Maltin meta jitilgħu Għawdex.

Ħares sewwa lejn il-mappa tal-Gżejjer Maltin. Aqra l-istorja tajjeb u minflok in-numru ikteb l-isem tal-post.

Morna niġbru liż-żiju Salv u liz-zija Marija mill-ajruport fil- (1) ______________ . Kienu ġejjin mill-Awstralja u kienu ilhom għoxrin sena neqsin minn hawn. Ħadnihom dritt il-lukanda f' (2) ______________ peress li kienu s-sagħtejn ta' filgħodu. Ftehmna magħhom biex l-għada wara nofsinhar ngħaddu għalihom biex neħduhom dawra ma' Malta. L-għada nzerta temp sabiħ u peress liz-ziju Salv kien iħobb l-istorja bdejna billi morna sal- (3) ______________ . Rajna s-swar, il-bereġ tal-Kavallieri u dħalna wkoll f'xi mużewijiet. Minn hemm erħejnielha għat-tlett ibliet. L-ewwel żorna (4) ______________ , dħalna Sant Anġlu u wara rajna wkoll il-munument tal-ħaddiema. Wara żorna wkoll Bormla u l-Isla. Għal ħabta tat-tmienja nżilna (5) ______________ biex nieklu ftit ħut frisk f'wieħed mir-restoranti tal-lokal.

Ħares sewwa lejn il-mappa tal-Gżejjer Maltin. Aqra sewwa l-istorja li hemm taħt il-mappa. Ikteb in-numru li jaqbel fil-vojt ħdejn l-ismijiet tal-postijiet. (Hemm aktar numri milli jissemmew fl-istorja).

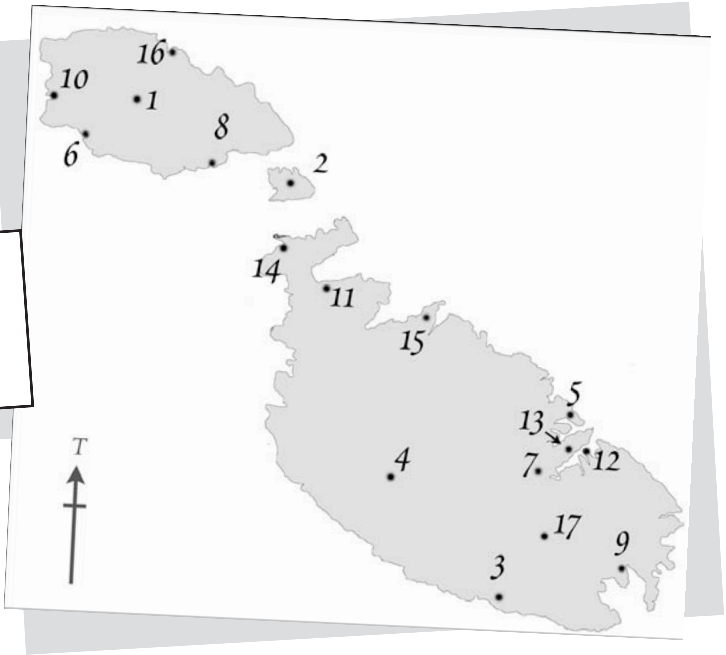

Immarka l-vjaġġ li għamlu t-tfal fuq il-mappa billi tpinġi vleġeġ minn post għall-ieħor.

Mill-iskola tagħna tar-Rabat ◯ tlaqna għall-ħabta tat-tmienja u nofs. Tista' tgħid li t-tfal kollha ġew. Min kien se jitlef ġurnata Għawdex ma' ta' l-iskola? Traffiku ma sibniex u f'kemm trodd salib wasalna l-Mellieħa ◯. In-nies kienu ġa bdew jinġemgħu fuq il-bajja. L-aktar li kien hemm kienu turisti, peress li kienet ġurnata tax-xogħol. Waqafna ftit hemm u dħalna naraw ir-riserva ta' l-għasafar. Xi ġmiel ta' post!

Minn hemm komplejna triqitna lejn iċ-Ċirkewwa ◯. Il-baħar kien kalm u l-vapur tal-Gozo Channel kien ġa qed jgħabbi l-karozzi. Għal ħafna minna din kienet l-ewwel darba li se nżuru Għawdex. Għaddejna minn quddiem Kemmuna ◯ u rajna t-torri fuq is-sies. Ma tantx domna biex wasalna l-Imġarr, port sabiħ, b'veduta mill-isbaħ. Il-port kien mimli b'ħafna dgħajjes tas-sajd kif ukoll jottijiet. Mill-Imġarr, tlajna dritt Victoria ◯ li hi l-belt kapitali t'Għawdex. Mill-pjazza tat-Tokk ħadna ftit pastizzi u xrobna xi ħaġa friska u wara tlajna ċ-Ċittadella. Minn hemm stajna naraw veduta t'Għawdex kollu. Dħalna wkoll il-katidral.

Wara nofsinhar inżilna ngħumu fil-bajja ta' Marsalforn ◯. Kemm qbiżna u lgħabna fuq ir-ramel! Għal ħabta tal-ħamsa, morna nieħdu ġelat mix-Xlendi ◯. Hawn ukoll kien hawn ħafna nies jgħumu imma peress li kien qed isir il-ħin, ma stajniex nerġgħu ninżlu nixxarbu. Biss qgħadna nwaddbu ċ-ċagħaq fil-baħar. Qbadna l-vapur tas-sebgħa mill-Imġarr ◯. Kulħadd kien għajjien mejjet u xi wħud minna raqdu fuq tal-linja.

F'din il-gradilja hemm xi bliet u irħula Maltin u Għawdxin.
Ara kemm jirnexxilek issib minnhom.
Dawk l-inħawi li jinsabu qrib il-baħar tihom lewn ikħal filwaqt li dawk li ma jmissux mal-baħar tihom lewn aħdar.

M	A	R	S	A	L	F	O	R	N	D	Ċ	N	L
E	V	A	L	L	E	T	T	A	Ħ	Ż	I	F	N
L	Q	X	R	B	M	Z	Ċ	J	F	I	R	X	J
L	P	P	O	I	A	G	H	J	K	L	K	Z	X
I	M	Ġ	A	R	R	T	G	B	J	I	E	O	U
E	L	A	X	G	S	L	I	E	M	A	W	P	I
H	K	S	V	U	A	Ġ	H	V	P	W	W	L	L
A	J	D	B	W	X	L	E	N	D	I	A	K	M
G	B	O	R	M	L	A	M	Z	O	Q	U	H	G
G	U	D	J	A	O	R	A	B	A	T	I	T	V
D	E	G	N	G	K	V	I	C	T	O	R	I	A
U	V	H	M	Z	K	P	F	R	I	H	T	G	L

X'hemm sabiħ f'dawn l-irħula u bliet Maltin u Għawdxin?

- Poġġi dawn taħt l-isem tal-post li taħseb li l-aktar issibhom. Xi wħud minnhom joqogħdu f'aktar minn post wieħed.

Riserva naturali, bajja mrammla, jottijiet, Berġa ta' Kastilja, vapuri tal-Gozo Channel, ħwienet kbar, swar, lukandi, parlament, restoranti, port tas-sajd, bini għoli

Il-Belt Valletta	Ix-Xlendi	Il-Mellieħa	L-Imġarr	Tas-Sliema